

BOSNA I HERCEGOVINA
APELACIONI SUD BRČKO DISTRIKTA
BOSNE I HERCEGOVINE
Broj: 96 o P 112468 20 GŽ
Brčko, 13.10.2020. godine

U IME BRČKO DISTRIKTA BOSNE I HERCEGOVINE!

Apelacioni sud Brčko distrikta Bosne i Hercegovine u vijeću sastavljenom od sudija Kovačević Maide, kao predsjednika vijeća, Lucić Josipe i Nedić Srđana, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužitelja Brčko distrikt Bosne i Hercegovine, koga zastupa zastupnik po zakonu Pravobraniteljstvo Brčko distrikta Bosne i Hercegovine, protiv tuženog A.H. iz G.R., koga zastupa punomoćnik Simikić Milenko, advokat iz Brčkog, radi raskida ugovora i isplate duga, v.sp. 10.426,00 KM, odlučujući o žalbi tuženog izjavljenoj protiv presude Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 112468 18 P od 18.06.2020. godine, na sjednici vijeća održanoj dana 13.10.2020. godine, donio je slijedeću

P R E S U D U

Žalba tuženog A.H. iz G.R. se ODBIJA kao neosnovana i presuda Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 112468 18 P od 18.06.2020. godine POTVRĐUJE.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda Brčko distrikta Bosne i Hercegovine broj 96 o P 112468 18 P od 18.06.2020. godine (dalje prvostepena presuda) odlučeno je kako slijedi:

„RASKIDA SE ugovor o obnovi stambenog objekta broj: 22-002603/15 od 29.12.2016. godine, koji je zaključen između tužioca Brčko distrikt BiH i tuženog A.H. iz B.

OBAVEZUJE SE tuženi da tužiocu isplati iznos od 10.426,00 KM, zajedno sa zakonskom zateznom kamatom od 09.03.2018. godine, pa do isplate, kao i troškove postupka u iznosu od 1.801,32 KM, a sve u roku od 30 dana od dana pravosnažnosti presude.“

Protiv prvostepene presude, tuženi A.H. iz G.R. (dalje tuženi) blagovremeno je izjavio žalbu zbog povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava, s prijedlogom ovom sudu da žalbu uvaži i prvostepenu presudu ili preinači i odbije tužbeni zahtjev i dosudi mu parnične troškove prvostepenog i drugostepenog postupka, ili ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

Tužitelj Brčko distrikt Bosne i Hercegovine (dalje tužitelj) nije odgovorio na žalbu.

Nakon što je prvostepenu presudu ispitao u smislu odredbe člana 330. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Brčko distrikta Bosne i Hercegovine“ broj 8/09, 52/10 i 27/14 – dalje Zakon o parničnom postupku), ovaj sud je ocijenio da žalba nije osnovana i odlučio je kao u izreci iz ove presude iz razloga koji slijede.

Predmet raspravljanja i odlučivanja u ovoj parnici je zahtjev (tužbeni zahtjev) tužitelja prvo, da se zbog neizvršavanja ugovornih obveza raskine Ugovor o obnovi stambenog objekta sklopljen između parničnih stranaka 29.12.2016. godine u B. i drugo, da mu tuženi vrati dodijeljena (donirana) novčana sredstva u iznosu od 10.426,00 KM zajedno sa zakonskom zateznom kamatom od podnošenja tužbe do konačne isplate i troškovima parničnog postupka.

Ovako postavljenom tužbenom zahtjevu, tuženi se suprostavio prvo, tvrdnjom da „tužitelj u tužbi ne nudi dokaz da mu je isplatio iznos sredstava donacije“, a zatim i tvrdnjom da su, nakon sklapanja pomenutog Ugovora, nastupile promijenjene okolnosti zbog kojih nije mogao ispuniti svoju ugovornu obvezu.

Odlučujući o tužbenom zahtjevu, polazeći od činjeničnih tvrdnji na kojima tužitelj temelji tužbeni zahtjev i činjeničnih tvrdnji i argumenata kojima se tuženi suprostavio tužbenom zahtjevu i pozivajući se na rezultate rasprave (dokaze koji su trebali potvrditi ili pobiti njihove zahtjeve i navode):

da su tužitelj, kao investitor, i tuženi, kao korisnik, sklopili 29.12.2016. godine Ugovor o obnovi stambenog objekta (dalje Ugovor) kojim se tužitelj obvezao, prema Predmjeru radova, donirati novčana sredstva u iznosu od 10.426,00 KM za obnovu individualnog stambenog objekta u vlasništvu tuženog koji se nalazi u B. (član 1. Ugovora), a tuženi se obvezao da će donirana sredstva u roku od osam (8) mjeseci od kada ih je primio u potpunosti obnoviti svoj stambeni objekat, a u protivnom dužan je vratiti kompletan iznos doniranih sredstava (član 3. Ugovora), a svaka ugovorna strana ima pravo jednostrano raskinuti Ugovor (član 5. Ugovora),

da je investitor (tužitelj) „zadržao pravo kontinuirane kontrole utroška doniranih sredstava“ (član 3. Ugovora),

da su 31.12.2016. godine na račun tuženog prenesena i isplaćena donirana novčana sredstva u iznosu od 10.426,00 KM,

da je nadležni Odjel Vlade Brčko distrikta Bosne i Hercegovine (Odjel za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja) u postupku kontrole 06.09.2017. godine na licu mjesta utvrdio da tuženi nije utrošio donirana sredstva,

da su 29.09.2017. godine službene osobe Odjela za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja 29.09.2017. godine sačinile službenu zabilješku u kojoj je navedeno da im je punomoćnik tuženog, na upit zašto objekat nije završen, odgovorio da „tuženi ima imovinske probleme i nema pristupa do objekta kako bi ga sanirao“,

da je punomoćnik tuženog 02.12.2017. godine uputio molbu Odjelu za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja u kojoj je naveo da „isplaćena sredstva nisu dovoljna da se kuća u cijelosti obnovi, te da se pojavio imovinsko pravni problem sa susjedom koji sprečava pristup tuženog na njegovu parcelu“, pa je tražio „da mu se omogući korištenje ostvarenih sredstava za kupovinu drugog placa na kojem bi počeo izgradnju nove kuće“,

da je Odjel za raseljena lica, izbjeglice i stambena pitanja u odgovoru na molbu obavijestio tuženog da je Ugovorom jasno definirano da se sredstva doniraju za obnovu individualnog stambenog objekta vlasništvo tuženog koji se nalazi u ulici ..., te da se tuženi obvezuje da će dodijeljena novčana sredstva u cijelosti utrošiti za nabavku građevinskog materijala navedenog u Predmjeru radova, u cilju obnove pomenutog stambenog objekta,

pa obzirom da je u konkretnom slučaju tužitelj ispunio svoju obvezu predviđenu Ugovorom (tuženom donirao novčana sredstva u iznosu od 10.426,00 KM), odnosno da tuženi nije ispunio svoju obvezu (donirana sredstva nije u roku od 8 mjeseci uložio u obnovu stambenog objekta),

prvostepeni sud je zaključio da tužitelj ima ovlast zahtijevati raskid Ugovora, a zbog neispunjenja u roku ugovorne obveze da ujedno ima i ovlast od tuženog zahtijevati isplatu cjelokupnog iznosa doniranih sredstava i plaćanje zakonske zatezne kamate, pa je tako prvostepeni sud sudio, raskinuo je Ugovor i obvezao je tuženog vratiti tužitelju cjelokupan iznos doniranih sredstava,

dok je prvostepeni sud o troškovima parničnog postupka odlučio primjenom odredbe člana 119. stav 3. Zakona o parničnom postupku, ali kako se ova odluka žalbom ne pobija, nije predmet razmatranja žalbenog vijeća.

Nezadovoljan usvajanjem tužbenog zahtjeva, tuženi u žalbi u bitnom tvrdi da je prvostepeni sud povrijedio odredbe parničnog postupka koje konkretizira u povredi odredbe člana 8. Zakona o parničnom postupku (ocjena dokaza), pogrešno utvrdio činjenično stanje i pogrešno primjenio materijalno pravo koje konkretizira u povredi odredaba člana 124. i člana 132. Zakona o obligacionim odnosima.

Takve, međutim, tvrdnje tuženog ovaj sud nije našao osnovanim, jer je protivno njegovim žalbenim navodima ocijenio da je prvostepeni sud sve provedene dokaze cijenio u svemu kako mu nalaže odredba člana 8. Zakona o parničnom postupku. Svakom od izvedenih dokaza prvostepeni sud je dao odgovarajući značaj sa aspekta odredbi Zakona o obligacionim odnosima o raskidu ugovora zbog neispunjenja i posljedicama raskida, po kojem se tužbeni zahtjev u korelaciji sa prigovorima i argumentima protiv zahtjeva iz tužbe, raspravlja i prosuđuje. Pri tome je prvostepeni sud svakom sudioniku u postupku, omogućio da iznese sve činjenice i okolnosti na kojima zasniva svoj zahtjev (ili kojima pobija navode i dokaze protivnika), da predloži i izvede dokaze, pa je poštujući raspravno načelo propisano odredbom člana 7. Zakona o parničnom postupku, koje obvezuje stranke i da prikupljaju činjeničnu građu i dokaze na kojima temelje svoje zahtjeve i da ih izvode, svoju odluku kojom je usvojio tužbeni zahtjev utemeljio na činjenicama za koje je imao podlogu u provedenim dokazima.

Time u pravcu istaknutih žalbenih razloga i relevantnih navoda nisu učinjeni žalbom ukazani propusti procesne i činjenične naravi (da je zbog pogrešne ocjene dokaza prvostepeni sud izveo pogrešne činjenične zaključke o osnovanosti tužbenog zahtjeva, ili da je prvostepeni sud učinio povrede odredaba parničnog postupka koje su bile od uticaja na donošenje pravilne i zakonite presude), a ni propusti materijalnopravne naravi (da je prvostepeni sud povrijedio pravila o osnovanosti tužbenog zahtjeva kada je zaključio da su se ispunile pretpostavke za raskid Ugovora od 29.12.2016. godine i obvezao tuženog da tužitelju isplati iznos koji tužitelj potražuje tužbenim zahtjevom zbog toga što tuženi nije ispunio svoje ugovorne obveze) za koje tuženi tvrdi da su uticali na pravilnost i zakonitost prvostepene presude.

Jer, raskid ugovora zbog neispunjenja je jedan od mogućih i dopuštenih načina prestanka dvostranoobveznih i naplatnih ugovora i ispuni li ugovor u potpunosti samo jedna ugovorna strana, kao ovdje tužitelj, ima ovlast raskinuti ugovor. A, kada dođe do raskida ugovora zbog neispunjenja, uključujući i raskid ugovora s fiksnim rokom, ta ugovorna strana ima pravo na povrat onoga što je dala (institut raskida ugovora propisan u odredbama članova 124. do 132. preuzetog Zakona o obligacionim odnosima).

Dakle, kako stvari stoje, tuženi nije ispunio svoju ugovornu obvezu i u ugovorenom roku utrošio dobijena sredstva u sanaciju svoga stambenog

objekta. Stoga, tužitelj, koji je na račun tuženog prenio i isplatio donirana novčana sredstva, je ovlašten raskinuti Ugovor i zahtijevati od tuženog povrat onoga što mu je dao.

S tim u vezi, nije u pravu tuženi kada tvrdi da je prvostepeni sud trebao voditi računa i o odredbama člana 133. stav 4. i člana 135. Zakona o obligacionim odnosima.

Ovo zato, što u dvostranoobveznim ugovorima (konkretni Ugovor jeste dvostranoobvezni ugovor u kojem oba suugovarača jedan prema drugom imaju i tražbinu i obvezu) kada jedna strana ne ispunji svoju obvezu, druga strana, koja je ispunila svoju obvezu, stiče pravo na raskid ugovora zbog neispunjenja. Pa, kako je tužitelj ugovorna strana koja je ispunila svoju obvezu ima pravo na raskid Ugovora zbog neispunjenja, koji se prosuđuje primjenom odredbi članova od 124. do 132. Zakona o obveznim odnosima. A, tuženi koji nije ispunio, niti je spreman ispuniti svoju obvezu, nema pravo raskinuti Ugovor, već samo ukoliko je pogođen promijenjenim okolnostima, s tim što je u sudskoj praksi zauzet stav da zahtjev pogođene strane za raskid ugovora zbog promijenjenih okolnosti ne može imati karakter prigovora, nego se mora staviti u formi tužbenog ili protutužbenog zahtjeva, obzirom da u slučaju promijenjenih okolnosti raskid ne nastupa ex lege.

Naime, odredbom člana 133. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima propisano je da ako nakon sklapanja ugovora nastupe okolnosti koje otežavaju ispunjenje obveze jedne strane, ili ako se zbog njih ne može ostvariti svrha ugovora, a u jednom i u drugom slučaju u toj mjeri da je očito da ugovor više ne odgovara očekivanjima ugovornih strana i da bi po općem mišljenju bilo nepravično održati ga na snazi takav kakav je, strana kojoj je otežano ispunjenje obveze, odnosno strana koja zbog promijenjenih okolnosti ne može ostvariti svrhu ugovora može zahtijevati da se ugovor raskine.

Prema tome, citiranom zakonskom odredbom predviđen je raskid ugovora zbog promijenjenih okolnosti - tzv. „*clausula rebus sic stantibus*“.

Značenje ove klauzule ogleda se u slijedećem: njome se može poslužiti ona ugovorom obvezana strana bez čije su krivnje, u međuvremenu od momenta sklapanja ugovora do momenta njegovog ispunjenja, nastupili takvi naknadni događaji i takve okolnosti koje ugovorne strane u vrijeme sklapanja ugovora nisu mogle predvidjeti niti naknadno izbjeći ili savladati vlastitom intervencijom - pošto su se one pojavile iznenada u vidu neotklonjivih prirodnih događaja (npr. potres, poplava, suša) ili novih ekonomskih pojava (npr. nagli, izuzetni i velik pad ili skok cijena) ili od strane državnog aparata poduzetih mjera (npr. zabrana ili ograničenje uvoza ili izvoza, promjena sistema cijena, tarifa i određenih standarda), i koje su svojim nastupanjem kod ugrožene ugovorne strane stvorile takvu novu situaciju u kojoj je u momentu sklapanja konkretnog ugovora tada postojeći motiv sklapanja otpao i izgubio svoj raniji ekonomski cilj (koji je tada bio motiviran onda postojećim, a ne

novo nadošlim stanjem), zbog čega ugovor više ne odgovara očekivanju ugovorne strane.

Slijedom rečenog, okolnosti na kojima tuženi uporno inzistira (da se u međuvremenu pojavio imovinskopravni problem sa komšijom koji mu je onemogućavao pristup njegovim nekretninama, odnosno da je od nadležnog organa tuženog tražio da mu dozvoli da sredstva od donacije iskoristi na drugačiji način), u situaciji kada njegov zahtjev nema karakter protutužbenog zahtjeva za raskid ugovora zbog promijenjenih okolnosti, ne uživa pravnu zaštitu.

Kako kod izloženog, pravilnost i zakonitost prvostepene presude tuženi nije doveo u pitanje istaknutim žalbenim razlozima i navodima, jer se ne mogu prihvatiti osnovanim razlozi kojima je tuženi pokušao opravdati neispunjenje obveza preuzetih Ugovorom od 29.12.2016. godine, dakle, nisu osnovani žalbeni razlozi i navodi zbog kojih tuženi pobija prvostepenu presudu, sve činjenice i okolnosti obzirom na odredbe Zakona o obligacionim odnosima kojima je propisan institut raskida ugovora zbog neispunjenja su temeljem pruženih dokaza potpuno i pravilno utvrđene, niti su povrijeđena pravila o osnovanosti tužbenog zahtjeva, jer je prvostepeni sud na podlozi utvrđenog činjeničnog stanja pravilno primijenio materijalno pravo (odredbe Zakona o obligacionim odnosima o raskidu ugovora zbog neispunjenja i o posljedicama raskida), radi čega je valjalo žalbu tuženog kao neosnovanu odbiti i prvostepenu presudu potvrditi na osnovu odredbe člana 335. Zakona o parničnom postupku Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

PREDSJEDNIK VIJEĆA

Maida Kovačević